

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา
The Democratic Political Culture of the Undergraduate Students
Mahidol University, Salaya Campus

นิติธร กล้าคุ้ม*

เชี่ยวชาญ อาศุวัฒนกุล

สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*e-mail: tamagolf@hotmail.com

Nitithorn Klamkoom

Choicharn Arsuwattanakul

Political Science Program, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จำนวน 386 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณแบบมีขั้นตอน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงและไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา นอกจากนี้ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมือง และสาขาวิชาที่ศึกษา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมทางการเมือง ระบอบประชาธิปไตย นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The purposes of this research were (1) to examine levels of the democratic political culture and the democratic political participation behavior, (2) to determine factors influencing the democratic political culture, and (3) to determine relationship between the democratic political culture and the democratic political participation behavior of undergraduate students. The sample size composed of 386 undergraduate students at Mahidol University, Salaya Campus. The statistical tools used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Stepwise Multiple Regression Analysis, and Pearson's product moment correlation coefficient at the .05 level of significance.

The results found that the democratic political culture and the democratic political participation behavior of the undergraduate students at Mahidol University, Salaya campus were at a high level. There were no significant relationships between the democratic political culture and the democratic political participation behaviors. In addition, the hypothesis testing indicated that the factors influencing democratic political culture of the undergraduate students composed of knowledge and understanding of democratic form of government, political socialization process, and personal factor concerning program of study.

Keywords: Political Culture, Democratic, Undergraduate Student, Mahidol University

บทนำ

ภายหลังสังคมไทยเปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้นประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศตามระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชนที่ยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก และให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (Thamrongthanyawong, 1999) ทั้งนี้ความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทย ฉะนั้นเพื่อให้การปกครองของประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชาวไทยทุกคนควรร่วมกันเสริมสร้างและสร้างสรรค์วัฒนธรรมทางการเมือง (Nakata, 2000)

สืบเนื่องจากเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันมีการแบ่งแยกทางการเมือง จนเกิดเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองอันมีแนวคิดที่แตกต่างกัน อีกทั้งพลเมืองในประเทศขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ก่อให้เกิดเหตุจลาจลส่งผลเสียต่อระบบการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตอันสงบสุขของสังคมไทย ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นสาเหตุนำมาสู่การทำให้รัฐประหาร ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อวิถีทางแห่งประชาธิปไตย การเพิ่มประสิทธิภาพของการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยจึงต้องอาศัยกระบวนการทางการเมืองของพลเมืองในสังคมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การเคารพกฎหมายและกฎกติกาของสังคม การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ การเป็นผู้ยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม การเป็นผู้ที่รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น และการเป็นผู้มองโลกในแง่ดี (Promgrid, 2014) วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นผลมาจากกระบวนการถ่ายทอดโดยอาศัยประสบการณ์ทางการเมืองตลอดจนการอบรมกล่อมเกลาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก (Richard & Prewitt, 1969) หรือการอบรมกล่อมเกลาจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อสารมวลชน เป็นต้น (Nakata, 2003)

ในที่นี้ สถาบันการศึกษา นอกจากเป็นสถานที่อบรมให้ความรู้และบ่มเพาะความชำนาญทางด้านสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีคุณภาพและสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแล้วนั้น ยังทำหน้าที่ในการวางรากฐานและส่งเสริมการพัฒนาของระบอบประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงได้ เยาวชน นักเรียน และนักศึกษา ถือว่าเป็นผลผลิตจากสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นฟันเฟืองที่มีคุณค่า นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศ ดังนั้นการพัฒนาแนวความคิดและส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยในกลุ่มนักศึกษาด้วยการถ่ายทอดความรู้

และการปลูกจิตสำนึกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมนำความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพในระบบการเมืองการปกครองไทยมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันศึกษาชั้นนำแห่งหนึ่ง ที่นอกจากให้การศึกษาด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์แล้วนั้น ยังให้ความสำคัญต่อการศึกษานวกรรมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในกลุ่มนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองและนำไปสู่วิถีทางแห่งประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย
  - 1.1 เพศ หมายถึง ลักษณะเพศชายหรือเพศหญิงของนักศึกษา
  - 1.2 อายุ หมายถึง อายุจริงของนักศึกษา
  - 1.3 ภูมิลำเนา หมายถึง ถิ่นที่อยู่ของบุคคลนั้น
  - 1.4 สาขาวิชา หมายถึง กลุ่มสาขาขณะที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ โดยแบ่งกลุ่มออกเป็นสาขาวิทยาศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ ดังนี้

กลุ่มวิทยาศาสตร์ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะกายภาพบำบัด คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ และวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา

กลุ่มสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาลัยศาสนศึกษา และวิทยาลัยราชสุดา

1.5 ชั้นปีการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นปีของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 หรือปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2558-2559

2. การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ฟังวิทยุ อ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ดูโทรทัศน์และสื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนพูดคุยข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลต่าง ๆ

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความเข้าใจในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. การอบรมกลุ่มเอกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการหรือตัวกลางที่ช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองหรือความโน้มเอียงทางการเมือง ได้แก่ ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมทางการเมือง

5. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายถึง แบบแผนความคิด ค่านิยม ทศนคติทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นผู้มีจิตใจสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของบุคคล มีการเคารพในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีจิตสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น เป็นผู้ที่รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ ไม่เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นลักษณะเผด็จการ ยึดหลักสันติวิธีและหลักการประนีประนอม และการมีส่วนร่วมแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคม

6. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมหรือพฤติกรรมทางการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจแบ่งคุณค่าที่มีอยู่จำกัดในสังคม ไม่ว่าจะการกระทำหรือพฤติกรรมนั้นจะสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ก็ตาม

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสำรวจด้วยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มนักศึกษา ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ทั้งนี้แบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้านและมีค่า Cronbach's alpha มากกว่า 0.8

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการอบรมกล่อมเกลากองการเมือง ตัวแปรตาม ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ขอบเขตการวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ประจำปีการศึกษา 2558-2559 จำนวน 386 คน จากจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด 11,012 คน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยหลักการของ Yamane ประกอบด้วย กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ออกแบบจากการค้นคว้า เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และได้ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นจากผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้ (1) ลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ (2) การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จำนวน 15 ข้อ (3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำนวน 15 ข้อ (4) การอบรมกล่อมเกลากองการเมือง จำนวน 13 ข้อ (5) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำนวน 19 ข้อ และ (6) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำนวน 13 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 59.33 อายุระหว่าง 17-19 ปี มีอายุเฉลี่ย 19.95 ปี (ร้อยละ 46.11) โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยที่สุด คือ 17 ปี และอายุมากที่สุด คือ 24 ปี ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง (ร้อยละ 32.90) ซึ่งศึกษาสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 60.36) และอยู่ระดับชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 30.83) จากการวิเคราะห์ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายาโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.130$, $S.D.=.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎหมายกติกาของสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.37$, $S.D.=.89$) รองลงมา คือ ด้านมีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของบุคคล ($\bar{X}=4.315$, $S.D.=.711$) ในขณะที่ด้านไม่เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นลักษณะเผด็จการ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.211$, $S.D.=.95$)

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=.45$) โดยกิจกรรมที่ให้ความสนใจสูงสุด คือ การเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=.58$) รองลงมา คือ การให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ นักศึกษาให้ความสนใจด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.79$, $S.D.=.71$)

ฉะนั้นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพิ่มช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และให้การอบรมกล่อมเกลากองการเมืองเพิ่มเติม ส่งผลให้ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาจึงอยู่ในระดับสูง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา พบว่า ตัวแปรอิสระของการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ปัจจัยการอบรมกล่อมเกลากองการเมือง และปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล คือ สาขาวิชาที่ศึกษา ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณดังนี้

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย = $3.075 + 0.074$ (สาขาวิชาที่ศึกษา) + 0.842 (ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย) + 0.252 (การอบรมกล่อมเกลากองการเมือง)

ปัจจัยเหล่านี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองไทย โดยการส่งเสริมให้มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง ผ่านบุคคลหรือสถาบันทางการศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขต

ศาลายา ในภาพรวม พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r=.50$, $P=.33$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาความสัมพันธ์ตามลักษณะของผู้ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง ($r=-.10$, $P=.05$) และด้านไม่เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นลักษณะเผด็จการ ($r=-.10$, $P=.03$) ฉะนั้นสถาบันการอบรมกลุ่มเกลา เช่น ครอบครัวยุคใหม่ และสถาบันการศึกษา ควรให้การส่งเสริมบทบาทและหน้าที่ทางการเมืองแก่นักศึกษา เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวและนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษา ทำให้ทราบถึงแนวความคิด ความเชื่อและทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มพลเมืองไทยคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนิสิตนักศึกษา จัดว่าเป็นผู้ที่เข้ารับการศึกษามีความรู้และเป็นกำลังของชาติให้ขับเคลื่อนไปในอนาคต ดังนั้นการมีวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างเข้มแข็งของกลุ่มนักศึกษา สามารถสร้างความมั่นคงทางด้านการเมืองและการปกครองของไทย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา มีวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับสูงนั้น เนื่องมาจากนักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ผ่านการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และการปลูกจิตสำนึกที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในสังคม ผ่านการอบรมกลุ่มเกลาจากกลุ่มสถาบันต่าง ๆ เช่น ครอบครัวยุคใหม่ มหาวิทยาลัย และสื่อสารมวลชน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Almond & Powell (1966) และ Nakata (2003); Phongphaew (1983) กล่าวว่า ครอบครัวยุคใหม่เป็นสถาบันแรกของนักศึกษา ซึ่งพ่อ แม่ และญาติพี่น้อง มีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมตั้งแต่วัยเด็ก หากมีแนวความคิดที่แตกต่างกันก็จะได้รับการลงโทษ ฉะนั้นการเลี้ยงดูของครอบครัวส่งผลต่อการมีวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งแนวความคิดของ Jaros (1973) กล่าวว่าสถาบันการศึกษามีหน้าที่ให้ความรู้และอบรมแก่นักศึกษา รวมไปถึงการเปิดโลกทัศน์ทางการเมืองในลักษณะของเนื้อหาและรูปแบบวิธีการ

สอน ยิ่งไปกว่านั้นแนวความคิดของ Richard & Prewitt (1969) เกี่ยวกับตัวกลางที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดและเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองแก่นักศึกษานั้น คือ กลุ่มสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย การอบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง และลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ สาขาวิชาที่ศึกษา เนื่องจากนักศึกษาได้รับการส่งเสริมการมีวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ด้วยการสอดแทรกความรู้ผ่านกระบวนการสอนและการอบรมกลุ่มเกลาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของครอบครัวยุคใหม่และสถาบันการศึกษา นอกจากนี้สาขาวิชาที่ศึกษามีอิทธิพลต่อการมีวัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Unjan (2005) กล่าวคือ สาขาวิชาที่ศึกษา สถาบันการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการเมือง เป็นปัจจัยในการจำแนกความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และผลการวิจัยของ Taboonpong (2007) และ Trakulsom (2002) พบว่า สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับการศึกษา การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรีและทหารสังกัดกรมราชองครักษ์ มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ขณะที่นักศึกษามีวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับสูงนั้นซึ่งผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Ratmanee, Chanil, Kunprakob & Srion (2014) พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อาจเนื่องมาจากนักศึกษาขาดความสนใจเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของกิจกรรมทางการเมือง อย่างไรก็ตาม หากมีการรณรงค์ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา เข้าใจเกี่ยวกับการเมืองว่าเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองก็จะได้รับรู้สิทธิความเสมอภาค การต่อรองและเรียกร้องจากภาครัฐภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย (Chareonwongsak, 2012)

สรุป

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การอบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง และสาขาที่ศึกษาของนักศึกษา ทั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ควรเพิ่มการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาระดับหลังปริญญาตรี เช่น ปริญญาโท และปริญญาเอก เป็นต้น

2. การวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของอาจารย์และบุคลากรในสถาบันการศึกษา หรือกลุ่มประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปสู่การวางรากฐานความเป็นประชาธิปไตยและปลอดจากรัฐประหาร

3. การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมวิจัยยังขาดการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยจึงแนะนำให้ผู้ที่สนใจศึกษาควรเพิ่มการศึกษาตัวแปรอิสระอื่น ๆ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกและรอบด้าน สามารถอธิบายความแปรปรวนของวัฒนธรรมทางการเมืองได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

References

Almond, G. A., & Powell, G. B. Jr. (1966).

Comparative Politics: A Development Approach. Boston: Little, Brown & Company Inc.

Chareonwongsak, K. (2012). *Siam Araya Manifesto: Siam Civilization Statement*. Bangkok:

Success Media Co., [in Thai]

Jaros, D. (1973). *Socialization of Politics*. New York: Praeger Publisher, Inc.

Nakata, T. (2000). *Thai Democracy*. Bangkok: Sahy Block and Karnpim Ltd. [in Thai]

_____. (2003). *Thai Culture Lifestyle in the Politics of the New Generation*. Bangkok: Sahy Block and Karnpim Press. [in Thai]

Phongphaew, P. (1983). *Thai Political News*. Bangkok: Saksopa Press. [in Thai]

Promgrid, P. (2014). Democracy development and democratic political culture building. *Parliamentary Journal*, 62(7), 9–43. [in Thai]

Ratmanee, Y., Chanil, T., Kunprakob, W., & Srion, U. (2014). Political participations and elections of students in Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. *Journal of Humanities and Social Sciences, Thaksin University*, 9(2), 121-124. [in Thai]

Taboonpong, P. (2007). *The Democratic Political Culture of Secondary' Teachers Public School in Changwat Phetchburi*. B.A. Independent Study (Political Science), Kasetsart University. [in Thai]

Thamrongthanyawong, S. (1999). *Politics: Concept and Development*. Bangkok: Sema Dharma Publishing. [in Thai]

Trakulsom, K. (2002). *The Democratic Political Culture: A Case Study of Royal Aide de Comp department*. M.A. Thesis (Political Science), Kasetsart University. [in Thai]

Unjan, P. (2005). *Democratic Political Culture of Students: A Comparative Study of Kasetsart University Students and Ramkhamhaeng University Students*. B.A. Thesis (Political Science), Kasetsart University. [in Thai]